

SLUŽBY SHERPA ROMEO, SHERPA JULIET A SHERPA FACTS NA JEDNEJ PLATFORME

Mgr. Michaela Mikušková

*Vedeckí pracovníci musia plniť požiadavky financovateľov vedeckého výskumu na publikovanie výstupov a ich archiváciu. Mnohí z nich požadujú, aby boli vedecké články a dáta publikované v režime otvoreného prístupu. Autori sú preto nútení hľadať takých vydavateľov a časopisy, ktoré im umožnia okamžitý otvorený prístup, alebo aspoň autoarchiváciu príspevkov v inštitucionálnom, či predmetovom repozitári. Dôveryhodným zdrojom informácií o politikách vydavateľov a financovateľov výskumu je nová služba **Open Policy Finder**.*

V roku 2006 vznikla **služba Sherpa**, ktorej cieľom bolo zjednodušiť problematickú orientáciu v rozptýlených informáciách o politikách vydavateľov v oblasti otvoreného prístupu, poskytovať štandardizované údaje o možnostiach autoarchivácie a o požiadavkách financovateľov výskumu na publikovanie v režime otvoreného prístupu. Prostredníctvom platformiem *Sherpa Romeo*, *Sherpa Juliet* a *Sherpa Facts* autorom uľahčovala dodržiavanie zásad otvoreného prístupu, pričom im umožňovala:

- skontrolovať, či je možné dosiahnuť súlad s politikami otvoreného prístupu financujúcich subjektov v prípade konkrétneho časopisu,
- získať prehľad podmienok vydavateľov v oblasti archivácie príspevkov publikovaných v režime otvoreného prístupu pre jednotlivé časopisy a knihy,
- overiť si podmienky financujúcich subjektov pre publikovanie s otvoreným prístupom.

Službu Sherpa spravovala britská nezisková agentúra JISC (Joint Information Systems Committee), ktorá sa zameriava na digitálne, dátové a technologické služby v oblasti terciárneho vzdelávania, výskumu a inovácií. V roku 2024

Open policy finder
Formerly Sherpa services

začala pracovať na vývoji novej platformy s cieľom zlúčiť všetky tri služby do jedného nástroja a 4. novembra 2024 spustila nový portál **Open Policy Finder**. Používateľom ponúka ešte jednoduchší prístup k informáciám o politikách otvoreného prístupu vydavateľov časopisov a kníh, ako aj

poskytovateľov financií a grantových agentúr. **Hlavné výhody** novej platformy:

- *prehľadnosť* – jasná a prehľadná prezentácia politik otvoreného prístupu na jednom mieste,
- *efektívnosť* – centralizovaný prístup ku všetkým relevantným informáciám o politikách a ich implementácii,
- *aktuálnosť* – pravidelná kontrola a aktualizácia údajov na základe oznámení od vydavateľov, alebo používateľov platformy,
- *pokrytie* – obsahuje záznamy o vydavateľoch, časopisoch a sponzoroch v celosvetovom meradle.

Nová platforma obsahuje aj *nástroj na overovanie súladu časopisu s politikou otvoreného prístupu financujúceho subjektu a vyhľadávanie prechodných dohôd*, ktoré súvisia s implementáciou Plánu S a prechodom vydavateľov a časopisov z tradičného modelu publikovania na model otvoreného prístupu. Tieto funkcie však v súčasnosti pokrývajú len financovateľov výskumu, vydavateľov a časopisy z Veľkej Británie.

Podobne ako predchádzajúce služby Sherpa aj platforma *Open Policy Finder* je cenným nástrojom na kontrolu dodržiavania pravidiel otvoreného prístupu nielen pre výskumníkov, ale aj pre knihovníkov, ktorí poskytujú metodickú podporu v oblasti vedeckého publikovania. Portál je dostupný na adrese <https://openpolicyfinder.jisc.ac.uk/>.

Použité zdroje:

[1] Sherpa services combined into new user-friendly platform: Open Policy Finder. In *Jisc* [online]. 04.11.2024 [cit. 2025-01-23]. Dostupné na:

<https://www.jisc.ac.uk/news/all/sherpa-services-combined-into-new-user-friendly-platform-open-policy-finder>

[2] *Plan S* [online]. European Science Foundation [cit. 2025-01-22]. Dostupné na:

<https://www.coalition-s.org/>